

การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ธนาภรณ์ เขาวนศิลป์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กุมภาพันธ์ 2549

ISBN 974-5026-91-3

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของธนาภรณ์ เขาวนศิลป์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ดร.สุชาดา กรเพชรปณั)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.สมพร สุทัศน์ย์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา ศรีพานิช)

..... กรรมการ

(ดร.สุชาดา กรเพชรปณั)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.สมพร สุทัศน์ย์)

..... กรรมการ

(ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

..... กรรมการ

(ดร.วรรณัทนา ภาณุพิณฑุ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่... ๕ ...เดือน... ๕๓๓๓ ...พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ดร.สุชาดา กรเพชรปานิ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และ รองศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว.สุมพร สุทศนีย์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบแนวทางในการศึกษาค้นคว้าความรู้ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ชัดเข้ม และ ดร.สุชาดา กรเพชรปานิ ที่ให้ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม LISREL ทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลคล่องไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จไม่ได้ถ้าขาดกำลังใจและความช่วยเหลือจากครอบครัว เพื่อน นิสิตบัณฑิตศึกษาทุกท่านที่ให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือให้กำลังใจ ตลอดจนรับฟังปัญหาต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา

คุณประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ขอถวายเป็นพุทธานุชา และเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่กรุณาอบรมสั่งสอนให้ความรู้และสิ่งที่ดีงามแก่ผู้วิจัย

ธนาภรณ์ เชาวนศิลป์

44921741 : สาขาวิชา: เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา; วท.ม. (เทคโนโลยีวิทยาการศึกษา)

คำสำคัญ: โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ/ ความคิดรวบยอดของการเรียนรู้/ วิธีการเรียนรู้

ชนาภรณ์ เชาวณศิลป์: การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (DEVELOPMENT OF A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL BETWEEN CONCEPTIONS OF LEARNING AND APPROACHES TO LEARNING FOR MATTHAYOMSUKSA SIX STUDENTS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: สุชาดา กรเพชรปานิ, Ph.D., ม.ร.ว.สมพร สุทัศนีย์, ก.ค. 134 หน้า.

ปี พ.ศ.2549. ISBN 974-5026-91-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 443 คน ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร ได้แก่ ความคิดรวบยอดของการเรียนรู้เชิงปริมาณ ความคิดรวบยอดของการเรียนรู้เชิงคุณภาพ วิธีการเรียนรู้แบบผิวเผินและวิธีการเรียนรู้แบบลึก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือแบบวัดความคิดรวบยอดของการเรียนรู้และแบบสอบถามวิธีการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS for windows ในการหาค่าสถิติพื้นฐานและใช้โปรแกรม LISREL 8.52 ในการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยแสดงว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยพิจารณาจากค่าสถิติ ไค-สแควร์ 1.01 ที่องศาอิสระ 9 ระดับนัยสำคัญ 1.00 ค่าดัชนี GFI 1.00 ค่าดัชนี AGFI 1.00 ค่าดัชนี CFI 1.00 ค่า Standardized RMR 0.00 และ ค่า RMSEA 0.00 และวิธีการเรียนรู้แบบผิวเผินและวิธีการเรียนรู้แบบลึกซึ่งมีอิทธิพลทางลบต่อกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่านักเรียนจะใช้วิธีการเรียนรู้แบบผิวเผินจะไม่ค่อยได้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบลึก ส่วนนักเรียนที่ไม่ค่อยได้ใช้วิธีการเรียนรู้แบบผิวเผินจะใช้วิธีการเรียนรู้แบบลึก นอกจากนั้นผลการวิจัยแสดงว่า ความคิดรวบยอดของการเรียนรู้มีอิทธิพลต่อวิธีการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญ โดยความคิดรวบยอดของการเรียนรู้เชิงปริมาณมีอิทธิพลทางตรงต่อวิธีการเรียนรู้แบบผิวเผิน แสดงว่านักเรียนที่มีความคิดรวบยอดของการเรียนรู้เชิงปริมาณจะใช้วิธีการเรียนรู้แบบผิวเผิน และความคิดรวบยอดของการเรียนรู้เชิงคุณภาพมีอิทธิพลต่อวิธีการเรียนรู้แบบลึก แสดงว่านักเรียนที่มีความคิดรวบยอดของการเรียนรู้เชิงคุณภาพจะใช้วิธีการเรียนรู้แบบลึก

44921741: MAJOR: EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY; M.Sc.

(EDUCATIONAL RESEARCH TECHNOLOGY)

KEYWORD: CAUSAL RELATIONSHIP MODEL/ CONCEPTIONS OF LEARNING/
APPROACHES TO LEARNING

THANAPORN CHAOWANASILP: DEVELOPMENT OF A CAUSAL
RELATIONSHIP MODEL BETWEEN CONCEPTIONS OF LEARNING AND APPROACHES
TO LEARNING FOR MATTHAYOMSUKSA SIX STUDENTS. THESIS ADVISORS:

SUCHADA KORNPETPANE, Ph.D., AND SOMPORN SUTUSNEE, Ph.D., 134 P. 2006.

ISBN 974-5026-91-3

The purpose of this research was to develop and validate a causal relationship model between conceptions of learning and approaches to learning using 443 matthayomsuksa six students from schools under the jurisdiction of the Office of Basic Education Commission as the sample of study. The model consisted of four latent variables: quantitative conception of learning, qualitative conception of learning, and two approaches to learning: surface and deep. Research instruments included the Approaches to Learning Questionnaires and the Conceptions of Learning Scale. Data were analyzed with SPSS for Windows and LISREL 8.52.

The results indicated that the model was consistent with empirical data. Goodness of fit indicators included a Chi-square value of 1.01 with 9 degrees of freedom; $p = 1.00$; GFI = 1.00; AGFI = 1.00 ; CFI = 1.00; Standardized RMR = 0.00 and RMSEA = 0.00. The influence of conceptions of learning on approaches to learning was found of being statistically significant. Students with a quantitative conception of learning used a surface learning approach, while students with a qualitative conception of learning used a deep learning approach. Students were found to use only one approach to learning, either surface or deep, but not both.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้.....	10
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของการเรียนรู้.....	23
ตอนที่ 3 งานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้.....	37
ตอนที่ 4 โมเดลลิสมรล (LISREL Model).....	39
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	48
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้.....	48
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน.....	60
จำนวนและร้อยละของลักษณะกลุ่มตัวอย่าง.....	60
ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปร ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับ วิธีการเรียนรู้.....	61
ค่าความเบ้และค่าความโด่งของตัวแปรใน โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้.....	63
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใน โมเดล ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้..	64
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอด ของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้.....	67
โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับ วิธีการเรียนรู้ตามสมมติฐาน.....	67
ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและค่า สัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิด รวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้.....	68
โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธี การเรียนรู้ที่ปรับเป็น โมเดลประหัต.....	71
ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและค่า สัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิด รวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้ที่ปรับเป็น โมเดลประหัต.....	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. สรุปผลการวิจัย.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	76
อภิปรายผลการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	84
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	85
บรรณานุกรม.....	86
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก แบบสอบถามวิธีการเรียนรู้และแบบวัดความคิดรวบยอดของการเรียนรู้.....	91
ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียน.....	100
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้ที่ปรับเป็นโมเดลประยุกต์.....	104
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	134

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงจำนวนโรงเรียนในแต่ละจังหวัดที่สุ่มได้.....	50
2 แสดงจำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนและจังหวัดที่สุ่มได้.....	51
3 โครงสร้างเนื้อหาของแบบวัดความคิดรวบยอดของการเรียนรู้.....	53
4 โครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามวิธีการเรียนรู้.....	54
5 แสดงค่าความเที่ยงของแบบสอบถามวิธีการเรียนรู้และแบบวัดความคิดรวบยอดของการเรียนรู้.....	55
6 จำนวนและร้อยละของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง.....	61
7 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและสัมประสิทธิ์การกระจายของตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้.....	62
8 ค่าความเบ้ (Skewness) และค่าความโด่ง (Kurtosis) ของตัวแปรในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้.....	63
9 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้.....	65
10 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้ตามสมมติฐาน.....	68
11 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้ที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด.....	72

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้.....	6
2 โมเดล 3P ของระบบในชั้นเรียน (Biggs & Moore, 1993, pp. 451).....	28
3 องค์ประกอบสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ โดย ทิศนา แจมมณี (2545).....	32
4 โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้.....	39
5 โมเดลการวัด (Measurement model) และ โมเดลสมการ โครงสร้าง (Structural equation model).....	41
6 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้ตามสมมติฐาน.....	67
7 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างความคิดรวบยอดของการเรียนรู้กับวิธีการเรียนรู้ที่ปรับเป็นโมเดลประหยัด.....	71